

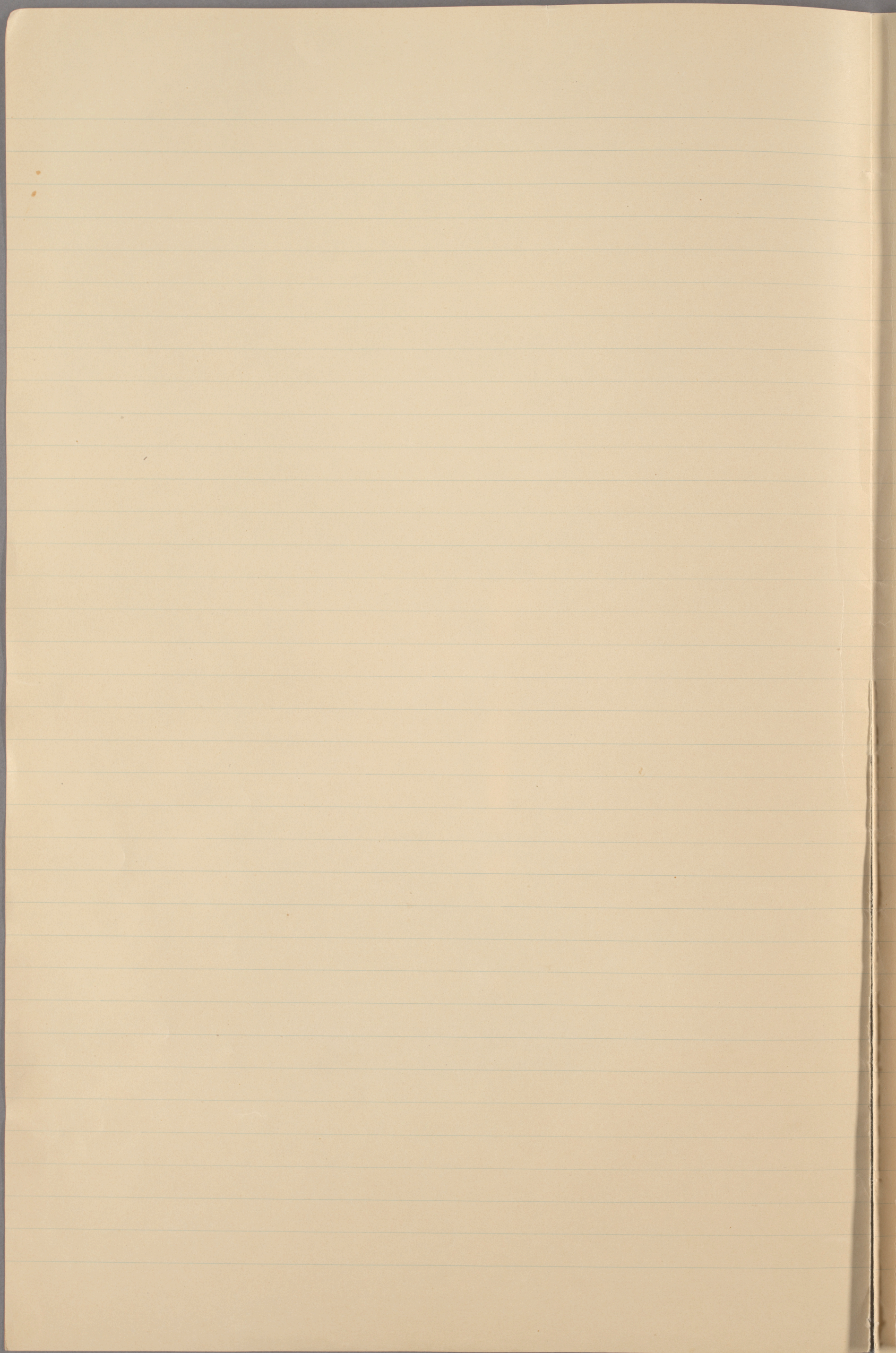
Föreläsningar vid
Stockholms
högskola, VT 1894
: L 40:90 A /

Rydberg, Viktor,

HS L 40:90 A

National Library
of Sweden

i sin färg. ^{outalade} förh. ^{varade} fr. j. ^{Alfr. de Neuville} som verkade på
 samma fält som Ed. Detaille, nämnl. militärutställn. Detaille lefver år;
 Neuv. ofled 1885 49 år gammal. Hans biograf i Gaz. d. l. Art. Alfr. de
 Detaille, skotar sin beundring öfver honom med dessa ord: "den hjärtqvifvande
 skildringen af striden vid Bourget hule i frid! ^{Nämml. Alfr. de Neuville} ~~Hans namn~~ skall alltid helgas
 med aktn. af alla dem, s. hans skapelser ha vörk i tröstat, d. v. s. ^{of} hela Frankr."

Var de fr. militärutställningens upprätt före kriget 1870 att berusa folket med
^{åskådlig} ~~önskan~~ önsket af dess vapens segrar, ^{vad} ~~varit~~ ^{varit} ~~deras~~ ^{deras} upprätt ^{efter} 1870 en
 annan: att trösta folket ^{och} lifa dess mod. De hade ^{äro} ~~de~~ ^{sorgliga} uppföring
 att mildra ^{sina} ~~franska~~ ^{franska} ~~underlag~~, ^{de} ~~visa~~, att de illa icke utan äro. Det
 ha också Detaille och Neuville fullgjort.

Utyckan gjorde de franska militärutställningarna renare i alla afseenden. Hon be-
 piade dem från uppställning och skulpt. Hon drog dem att visa fältlaget icke
 som en af kroatiska hjälde tilldragelse i taflans bakgrund med den segrande
 fältherren i hans granna stab s. hufvudpersonen i sin frögrunden. Hon drog
 måtorn in i spärra striden och gjorde de kämpande och fallande soldaterna
 till skildringens hjärtor.

Här på bordet i Gaz. d. l. Art. ser man en af Neuville's teyler: Efter slaget heter hon.
 Turkarna äro herrar på stridsplatsen. De vinde äro lagda radvis och bort bär till am-
 bulansvagnarne. En turkisk officer kontrollerar antalet af bortbärna. Det var medelstid
~~från~~ ^{från} ~~andra~~ ^{andra} ~~målningar~~, s. gjorde Neuville riktbar i Kar fr. Frankr. s. Förr i främst den,
 som hon kallar de vissa patronerna, en scen från slaget vid Sedan. Officerne i soldaternas
 af olika regementen, s. Utyckan i slampa drifvit tidesammans, försvara sig i ett af
 granater genomskjutet hus i förstaden Balan. Väggen ha revent, möblerna
 ligga i spillror. I altornen ligger en död soldat, hvann ammunition de öfverlevande
 dela. Två tre soldater skjuta ännu från ett fönster. En vind släpar sig fram
 för att deltaga i elden. En annan lyfter i förvisflan sin korsade hand. De öfriga
 afblida i felettändlig hopplöshet i gämlidhet, då fienden skall storma in i rummet. H

År 1878 utstälde Neuville sin allbekanta målning Le Bourget, som hon kraft
 i glöd i skildringen bestäffer äfrån Kolonien angår öfver bestäffer allt annat, s. han
 gjort. En efstämning i blott allt fr. liten skala finns här på bordet. Till vänster syns
 den sönderskjutna kyrkan i Le Bourget. Till höger kyrkygan, hvare det turkiska ar-
 tilleriet efter fullgjort arbete aflägnar sig. Fönstren i de byggn., s. ömriga platen
från kyrkan, brecher i kyrkan och stegarne, s. äro upprätta mot väggen,
 äro bestä med franska soldater, s. med spänd uppmärksamhet se ut den vägen

23/2.94

23/2.94.

23./2. 94.

vij kunna urkilja varje hävstå, och i ögonen, som i knäpparna och sporrarna är punkt, hvare från ljusreflexen utgår, några augifruer. Hävståarna äro porträtter, afven de; kvar och en har icke blott sitt väsensärke, utan och sin särhilda naturvell och lyne. Det är en konst i det lilla, diippen, till högsta fullkomlighet, och uti sprande en verkkan, som de stora deklameradast villan uppnå. Och allv detta kraftigt och manligt i ande och teknik, utan petlighet och utan koketteri. - Meiss. afled förtidigt är 81 år gammal. -

Det vore nu på tid, att jag komme till den märkliga epok i det franska måleriet, som bildas af ^{den nu} ~~impresion~~ mycket orotalade impressionistiska skola, hvare uppkomst, fortgång och tillbakakundande efter väl följgjordt och ganska fruktbarande arbete allviss. fick uppdäpa. eller dess frinnan har j. uti yttre näppa end om två framstående scilare af den realistiska riktningen, Alfred Stevens, Carolus Duran och Leon Bonnat.

Alfr. Stevens, född 1828 i Belgien, som redan som gosse fullt nationaliserad paridare, har varit och är den s. k. modernitetens firkaupse i Frankrike - till principen en naturalist och anhängare af Courbetts åsikter, men skild från Courbet till att börja med i valet af ämnen, ty medan denne, fröträdaren nu framställdt arbetaren och jämte arbetaren könnor af ~~den~~ ^{läggas denna} ~~högtidiga~~ ~~slaget~~, lärve ö ofta ^{i värb ärbu land} högtidlig portion, blif det allfr. Stevens förbehållet att ^{sin} ~~af~~ ^{första} ~~gänget~~ på måleriets ämnesområde inför de ^{och rikaste} ~~finn~~ ~~ännare~~ klassernas lif och att, som man sagt, upptricka den fina eleganta parisiskan. Den första teffla han utstälde visar oss en liten vacker dam, s. varit ute i regn i snö och nu värmer sina fötter vid kaminen. Hre har, trots muffen, fransit om sina små händer, vriden har nupit från ~~svi~~ ~~vorr~~ på hennes kinder, ö läpparna andas de med behag den varma kammarluften. Och allv sedan dess har Stevens framställt ö åter framställt parisiska, kvinnliga värer, vil gfterligt motrutta de kvinnor Jeanne Franc. Millet och Jules Breton skildrat som man väl kan tänka sig. Den första luftan speler Pring doves landflickor: de äro till för att odla Frankrikes jord och för att skapa Frankrike kraftiga och härdliga soldater till fäderneslandets försvar, red frömma och praktiska döttrar ^{equant sig} till ^{likt kraftiga} ~~hemmet~~ och häreder värld; de äro till för att varda ättensdrar åt de skäleten, som i tredje eller fjärde generationen efter dem skola ^{vissa} ~~varda~~ Frankrikes statsmän,

23/2.94.

härfinne, vetenskapsmän och konstnärer; medan däremot Stevens pa-
 riter sybarligen lepa i en parfymad och med mikrober rikligt laddad
 stadsluft, fina graciösa, vanligen bleka damer, som aldrig arbetar, al-
 drig göra gagnar och tillhöra släkter, bestående att snart dö ut, döttrar,
 tillhörande hopplösa släkter, som röra sig i firsirina. Stevens älskade sköna
 färger och en fin cirkelning af alla smiddheter. I det fallet liknar han
 Meissonier. ~~Det~~ ^{Han} vill vara och är pikant i främsta rummet. Själva ~~meis-~~
 sonier ~~er~~ ^{eller} kränker sig hos honom till en viss fröhet, ~~en~~ ^{och} en fläkt af venod,
 som han utbreder öfver sina hjältinnors auldröy. De lepa i en värld af
 fäcka smäraker: elfbensarbeten, ^{ulster af det} kinesiska och japanska ^{och} konstinde-
 sticen, bronser, kaminskärmar, väsar, blommor, speglar, toalettsaker. Alfred
 Stevens är värt århundradet Frans clieris, höjd, s. Mieris till skyer,
 under lifstiden, kanske dömd om clieris att i en framtid varda reducerad
 något till sin storhet. Som elegant tecknare, god kolorist och fin iakt-
 tagare skall han dock alltid uppskattas. Stevens' porträtt i några af
 hans tablör ~~finns~~ ^{finns} ~~äro~~ ^{äro} här i afbildning.

Plat 427. Vi se här ett porträtt af den utligen aflidne ryktbare,
 komponisterna Gounod. Porträttets mästare är Charles Duran. C. D.,
 född 1837, började sin bana med att studera i Kopien Leonardo Vinci i Span-
 jorerna, rishildt Velasquez. Därefter studerade han i Italien. Sin ryktbarhet
 grundade han på 1870-talet med ~~en~~ ^{ett} antal utställda damporträtt, och
 han blef jämte Stevens den stikligaste toalettmålaren, den mest glänsande,
 dekorativa af Krimlig sköhet. Härunder sigde han på frömost ritade modejour-
 nalen och vaan och minst därigenom många eleganta pariter som hjärtan,
 Kanske ~~hade~~ ^{utgaf} de dock i hantyluk därifrån, att medan Duran så ytligt
 intresserade sig för toaletten alla detaljer och målade dem så omsorgfullt, han
 likväl hade ingen vilt att gifva deras ~~ansikten~~ ^{ansikten} de sköna smältande
 färgtoner, ~~hvar~~ ^{han} Gabriel och ~~andra~~ ^{Stevens} ~~andra~~ ^{andra} använde. Charles Duran
~~vagade~~ ^{började} ~~med~~ ^{som de, var, det} ~~en~~ ^{en} ~~energi~~ ^{energi} ~~och~~ ^{och} ~~brutal~~ ^{brutal} i kokett, men artade sig snart energisk
 och brutal och oblygt ~~skick~~ ^{skick} i färggifningen. Men så fongifande var
 då redan denne konstnär, att det brutala i färggifningen genom honom
 blef till en moderat, som ~~många~~ ^{blef} ~~in~~ ^{många} ~~utan~~ ^{utan} Frank-
 rike. Duran har länge haft sin glädje af skrikande färgdisharmonier.
 Hans modellering är hård, hans hudfärg ofta ~~metall~~ ^{metall} ~~aktad~~, och med
 toaletten grälla färger bryta sig vanligen mot en blå, röd eller grön bak-
 grund.

23/2.94.

icke

För ~~en~~ dera mindre har han länge förblifvit en af de mest fashionable porträttmålare i Paris, ^{hittat} & har sin fruktning däri, att han porträtter ^{särligt} lif och karakter. Han är med sina fel en duktig porträttmålare. Och detta kan man vara öfver om man serna Duran, såsom vi fantar att niue för det franska och niue för fängharmoni. Färliga bristen, d. kindra den dechlige porträttiva att varda stor. Långt förde Duran komma att lofordas för sina manporträtt, i hvilka han icke gifvit sin tyglar åt sina gormande färgkombinationer: porträtter vidare d. af Pasteur, målaren Fritz Thaulow och Emilotte, samt kompos. Fouquet, d. visc här. Duran har för sig sigt sig öfver om verklig och historiemålare, men ej sköndat lagrar på de områdena.

Två år äldre än Duran är Léon Bonnat, som icke blott är skicklig porträttör, utan ^{mycket} & historiemålare skant de lagrar, d. nekati Carolus Duran. Bonnat, född i sidn Frank., kom d. 14 årig goss till Madrid i tillbragt sin ungdom med antarkiska studier af de gamle spanske mästarna Velasquez, Herrera Zurbarán & Ribera, som han ^{lärde} ~~man eller mindre lärde~~ i öfver- gik naturbehandling i karakterist. För jurydombeställselan i Paris har han målat ~~en~~ ^{den} korsfäste i en nisch bakom domarebordet målat den korsfäste X., som ^{är en} på sitt ~~er~~ gripande bild och skulle var det än mer om Bonnat hade målat utan bräfrakta och utan att vilja imponera. Nu ville han det - och särskildt imponera på bröttingarna framför domare- bordet, d. skulle vid åsynen af denne rent mänskliga, sjärligt min- handlade i lidande X. ~~fälla~~ ^{hän} näpna i bekänna. Ur en bakgrund i djupt mörker frambruta lågor, d. kasta kemiskt ljus på såuliga delar af ~~han~~ den korsfästes ^{kropp} med ^{den} svälta och svälta och söndertrasade muskler, med en delar höjda af slagkuggor. Med en blick af dubbeltydligt lidande riktad mot himmelen utandas den martorade sin rista suck. Jellahingon väckte till en början en storm af förbittring i den pariska pressen. Så mycket större bifall väckte efter 1875 Bonnats porträtter, med deras ^{stapar sig på} kraftigt medellorade hufvuden mot en mörk af rida reflexer belyst bakgrund. Bonnat ^{hänger} de svarta koloristiska svårigheter i öfver- vinner dem med lekande hand. Han är i stånd att förtika de mest skärande knipstror i en sträng i dystra harmoni i påtaglig kropplighet ha hans porträtter tillt för värn ögon Victor Hugo, Damas d. g., Fouquet, Thiers, Grévy, Pasteur, Puvion de Chavannes, Jules Ferry, Carnot, dar nyligen aflidne ädle i i bästa mening försinnade kardinalen Lavignerie. Sedan Bonnat uppfattat Thiers, sådan skall denne stannan stå i historien. Viktor Hugo förde

23/2.94.

23/2. 94.

23/2.94.

dennes atelier. Han ^{gjorde} reste därefter en studieresa, gick Tyskland i Italien och Spanien. I Spanien lärde han känna Velasquez och Goya, teckte sig ^{na} känna välförändskap med dem, och han, den blivande Gernsälaren, började i dmörka färgtoner i med spanjorernas fria naturalism måla scener av folklivet. Man upptäcker i hans målningar från tiden före 63 inflytelser från flera håll, från Couture, ^{Delacroix} Tintoretto, Jordans, Drower, Tintoretto och ^{Velasquez} Velasquez. Velasquez verdt efter hand hans främsta förebild. ^{alla} Hans tablåer från den tiden mottogs af den pariska kritiken och allmänheten med vetligt förhållning. Man hade upptäckt i Mauet en kolorist af allra första ordningen; man ställde honom vid sidan af Frans Hals, den gamle holländaren, och Velasquez. Man beundrade hans färgrikhet i svart, vitt, grött och rosafärg. Och man sig, hava han utvecklade sig till en allt mindre konventionell färggifning. ^{De} Här breda rödbruna ^{i Karaktistiken} fläckar och den bruna helton, s. Mauet först tillägnat sig från Caraccierna och från Caravaggio, ^{Velasquez} förvann, och i ^{stället} ^{från} det varma söriga bruna kom ett enligt riktigt, det fina grå, det aldrig tunga, utan lätta och genomskinliga svarta, färgade med klara blonda lokal färger i figurer med fullkomlig modellering och plastisk verkan.

Mauet plötsligt stiger Mauet ned från den piedestal, hvorpå detta måleri ställt honom. Han ifrågasätter sig alla de loford, som för detta har hörsats på honom. Han har fått en ^{koloristisk} ny estetisk åskådning, och han vill vägra allen för att verka för den och måla så, hvarest hans natur med drifver. Om han kunde de obchag, s. detta skulle vilja honom, det löje, den harm, ja det hat han därmed adron sig, så är hans karaktär att vändes så mycket högre. Hans målningar bortvidades från 1863 års salong och nästan från en tillflykt i de refuserader, där de svårhildade svårhildade skyddas mot kungäppar i paraplyspetsar. Slade allmänheten och kritiken så alldeles orätt? eller är väl namnen så tänligen cures, om, att de icke hade det i alla stycken. Men de förbiser eller avade icke, att detta soga med alla sina från bitande fel och brister var ett offer, som Mauet bröte ut af sig själv åt en bättre framtid. Han hade att ^{gissa} bita vara lida beubrytaren vanliga loter, hvarest de ha att från sig i hopp att framtiden skall fröta dem i ha gagnar af dem.

23/2.94

